

KATEDRA HISTORIE
POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU / MAGISTERSKOU PRÁCI

Autor: Zuzana Mírová

Titul: Kůň v době bronzové, halštatské a laténské na Moravě

Rok: 2019

Počet stran (příloh): 136 str. textu, 2 str. anglické resumé, 36 str. literatury a zdrojů, 138 str. katalogu, 65 str. obrazových příloh katalogu

Vedoucí práce: Mgr. Martin Golec, Ph.D.

Oponent: PhDr. Miloslav Chytráček, Ph.D.

Hodnotící kritéria

Hodnocení

Volba tématu, originalita, přínos práce:

A

Magisterská práce (MP) je volena na základě dvou základních kritérií – 1. *data k tématice koně* (vozy, jha, koňský postroj, jezdecká výbava a zobrazení koně; mimo stojí rozsáhlé numismatické téma laténských mincí se zobrazením koně); 2. *posloupnost tří následných chronologických úseků* – doba bronzová, halštatská a laténská, tj. 2200/2000 př. Kr. – přelom letopočtu). Jak již odhalila BP Z. Mírové, tematika se na území Moravy potýká s nerovnoměrnou a v některých obdobích nedostatečnou či velmi nízkou znalostí tématu (je opomíjená), což MP posuzuje, kritizuje a nabízí pokrok v poznání. Dlouhá časosběrnost diplomatce dovoluje nadhled a posouzení evoluce vytýčeného okruhu. MP je značně rozsáhlá a svojí délkou 381 číslovaných stran se vymyká průměru MP v rámci ČR. Práce je nesporně originální a svým zaměřením obtížná. Diplomátka představuje rozsáhlý katalog 210 lokalit (str. 178–315) s 5249 předměty(!), které strukturovala do 65 velmi kvalitních kresebných/fotografických příloh (tab. 1–65, str. 317–381). Diplomátka revidovala jak staré, tak i nepublikované zdroje ve sbírkách několika desítek institucí (viz kap. 5.1), dále dostupné publikované zdroje k tématice. Na katalogu pracovala téměř 1 rok. Práce také nabízí nové typologické názvosloví (např. M WL1 – M = Morava, W = wagon – vůz, L = lichpin – zákolník, 1 = typologicko-chronologické řazení), které sjednocuje a doplňuje některé stěžejní práce (např. Pare 1992, Trachsel 2004, Schönfelder 2002) a usnadňuje tak orientaci v problematice jak domácím, tak zahraničním badatelům. Z analýzy také vychází detailní chronologické zařazení předmětů s tématem koně na Moravě. Tematika koně stojí v ústředí typologické, chronologické a sociální interpretace všech jmenovaných epoch, je blízká elitám a práci tak pokládám za velmi přínosnou.

Práce s prameny, kritika a interpretace:

A

Diplomátka přistupuje k pramenům z území Moravy kriticky, sesbíraná data jsou pečlivě katalogově popsána dle katastrů, jsou připojeny doprovodné informace kontextů a dostupné odkazy na zdroje. Prameny diplomatka nově dokumentuje (pakliže to situace dovolovala), provádí novou fotografickou dokumentaci (kresebnou dokumentaci předkládá jen výběrově zejména u nepublikovaných předmětů, u všech předmětů v celkovém počtu je v rámci magisterského studia de facto neproveditelná). S novým sběrem dat je spojena také kritika, řada předmětů byla v minulosti špatně zařazena, neodhalena či špatně terminologicky a chronologicky posouzena. V rámci hodnoceného tématu specializovaný přístup odhalil nízkou znalost tématu včetně renomovaných badatelů. Diplomátka reviduje názvosloví, které je jen částečně správné. Zavádí celou řadu nových pojmů, ať již vnesením se zahraniční literatury, nebo nové typy pro Moravu zavádí. V rámci tématu monitoruje rozsáhlý soubor sporných předmětů (zejména bronzových pukliček), které jsou řazeny mezi jiné druhy předmětů (opasky), aby je v závěru kriticky posoudila, popř. vyloučila. Interpretace vychází z nově strukturovaných dat, propojuje se sekundární literaturou ve všech třech epochách.

Práce se sekundární literaturou, bibliografie:

A

Práce obsahuje rozsáhlý citační aparát čítající 36 stran (602 prací!), z toho je sice většina český zdrojů kvůli pramenům, nicméně zahraniční literaturu badatelka využívá k dosažení interpretací. Dokáže monitorovat v podstatě veškerou hlavní literaturu v evropském měřítku (E. Woytowitsch, W. M.

Werner, Ch. Pare, M. Trachsel, J. K. Koch, M. Schönfelder ad.). Diplomátka předkládá základní bibliografické zdroje všech tří epoch s odkazy na zásadní zdroje (využívá dalších konzultantů), monitoruje postupně otázky terminologické, chronologické, experimentální archeologii, zobrazení koně jeho symboliku a sociální postavení majitelů koní. Řada prací není v moravské archeologii doposud využívána. Pouze při kontrole položek nebyly některé citace správně v seznamu dohledány a musí být znovu v případě publikace práce zkontrolovány.

Metodologie a argumentace:

A

Z metodického hlediska je postupováno správně a přehledně. Diplomátka jasně odděluje katalog (kap. 13) a v něm všechny tři následné epochy (obr. 13) – doba bronzová (kap. 13.1; obr. 14), doba halštatská (13.2; obr. 18), doba laténská (13.3; obr. 21). Řazení katalogu dle katastrů (současné územně-správní dělení, viz kap. 5.1). Kriticky reviduje terminologii (kap. 3). Pracuje hypoteticko-deduktivní metodou (kap. 5.1), cíle si stanovuje v úvodu práce (kap. 1). Diplomátka představuje časově dělená data v procentuálním zastoupení ze základních kontextů a datování (hradiště, rovinné sídliště, hrob depot, sběr a datování; kap. 5.3–5.5; obr. 15–17, 19–20, 22). Provádí přehlednou typologickou a chronologickou analýzu dle druhů, typů a variant předmětů s pomocí základní domácí a zejména zahraniční literatury (kap. 5.6–5.10). Stěžejní a originální část práce je chronologický vývoj typologicky rozdělených artefaktů (str. 110–114). Zde je jen škoda, že se diplomatce nepodařilo graficky zobrazit vývojové řady předmětů v dlouhém úseku dvou tisíc let (pro chystanou knihu je nutné dopracování, jde o zásadní výsledek MP). Nicméně chronologické rozsahy jsou stanoveny. Výsledkem předkládané MP je fakt, že toto opomíjené téma je velice významné pro chronologické třídění díky množství předmětů (popř. dílů uzdění a vozů), které sem spadají. Práce tak nabízí nový pohled nejen na problematiku o koni, ale pomáhá k řešení obecných otázek hodnocených epoch.

Jedním z vrcholů MP je nový rozbor vozů, který odkryl doposud neznámá fakta o nadkulturní centrální moravské lokalitě Habrůvka – „Býčí skála“ se 7 vozy (z toho 5 čtyřkolových, zcela nově 1 dvoukolový, zcela nově 1 soubor pozůstatků po výrobě; datování do Ha D1b–3) s kovovými částmi (kap. 5.6.2.15; obr. 29–36), které doposud unikaly badatelské veřejnosti. Tato koncentrace elitních výrobků s vysokou úrovní řemeslného zpracování nabízí nový neznámý pohled na vývoj halštatu na Moravě (elity, míra centralizace, specializované řemeslo).

Struktura a forma, jazykové zpracování:

A

Práce je úhledně sestavena, je psána na dobré jazykové úrovni. Dobře se i přes rozsah v práci orientuje. Na vysoké úrovni jsou grafické přílohy. Nedostatkem práce je kromě některých chybných odkazů na literaturu také zmatené dělení kapitol a podkapitol č. 5, které vzniklo zřejmě chybou automatického číslování.

Celková navržená známka:

A

Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:

1. Které z pramenů o tématice koně považuje diplomátka za stěžejní pro chronologii a proč tomu tak je?
2. Čím se v zásadě odlišují tři hodnocené epochy.
3. Jaké interpretační možnosti nabízejí nová fakta o množství, podobě a datování vozů z Habrůvky – „Býčí skály“.

Další poznámky, etc.: Práci doporučuji po úpravách a dalších korekturách k publikování.

Práce prošla kontrolou plagiátorství. Není plagiát.

Datum: 23. květen 2019

Podpis vedoucího práce / oponenta: